

Latweeschu Awises.

Nr. 23.

Zettortdeenà 7. Zuhni.

1862.

Awischu-sinnas.

Behterburga. 27ta Maiji muhsu Kung's un Keisers islaidis Wissaugstaku-grahmatu, kurrà raksta: „Gribbedami no jauna parahdiht, zil tohti Meh's ruhpejamees par muhsu appalschneefem Pohlu walsti, Meh's Sawu tohti mihtotu brahli, Leelwirstu Konstantinu Nikolajewitschu effam zehlfuschi par Sawu weetneeku Bohlu walsti.“ — Keisers Grahwu Wielopol'ski cezehlis par Bohlu Walstis-rahts Wibze-Presidentu.

Behterburgas Awises un Rihgas Awises Nr. 122. raksta, ka muhsu schehlig's Kung's un Keisers ar Wissaugstaku pawehleschanu no Stas Maija deenas f. gaddà apstiprinajis Dohbeles zeen. Wahzu mahzitaju un basnizas-teesas Uffessoru **Theodorn Emilu Dambergu** par Kursemes basnizas-teesas Wibze-Presidentu un Kursemes General-Superdentu. Lai tas Kung's winnu baggati fwehti ar fw. Garra dahwanahm.

Zelgawà taggad pilsdahrja taifa no dehleem leelu ehku, fur saliks tahs leetas, fo lauku-kohepi, semneeki un ammatneeki atweddihs rahdiht no Stas lihds 15tai Zuhna deenai. Rahdas leetas irr atweddamas un rahdamas, tas irr skaidri isteikts tai peelikumà pee Latweeschu Awischu Nr. 18. Lai laudis scho peelikumu labbi islassa un tad drohschi nahf neween skattitees, kas tè taps rahdihts par mahzibu un usskubbinaschanu famus mahju lohpus jo labbi audsinahht un famus dahrsus un laukus jo ruhpiigi lohht un wiffas fawas leetas un rihkus prahrtigi un labbaki taifihht un sawu dshwes labbumu waitoht, — bet lai arri atwedd rahdiht tahdas leetas, par fo kahdu gohda maffu warr zer-reht nopelniht pehz schihs waldischanas preeksch-raksteem. Nu buhs 2 gaddi, ka us Jahneem Zelgawà arri rahdija lauzineeki sawu gohdu un zil tee schinnis gaddos steiguschees kluht us preekschu sawà dshwè. Wehl taggad ar preeku augsti un sem-

mi peeminn scho pirmo lauku-kohepschanas augtu un leetu rahdischanu.

Behterburgà Deewamschehl behdu deenas bijuschas! 21mà, 22trà un 23schà Maiji leelà pilfatà leels ngguns grehls bijis, kas weetu weetahm iszehlees. 21mà Maiji 3 eelàs dedsis un kaut gan ar ugguns sprizzehm spehziigi isdarbojuschees, tad 1½ stundu laikà tomehr 25 nammi nodegguschì. 22trà Maiji atkal sahziis degt un isdegguse ehku rinda; tad wehl 23schà Maiji 5 weetas dedsis un nodegguschas 1500 bohtes ar wiffu prezzi, wehl zittas ehkas un arri ta Ministtera pils, kas walda pahf walstis eelschligahm leetahm. Gruhti bijis tahdu leelu ugguni wehtras laikà sawaldihht, tomehr isdewees saldateem un wirsneefem, kas us ugguns dsefchanu ihpafchi mahziti. Behterburgas Generalgubernaters ikkatram saldatam 50 kap. un Polizmeisters 25 kapeikas dahwinajis.

Italia. Rohmà pee Pahwesta taggad fanahfuschì 44 kardinali (wissaugstaki basnizas-kungi) un 270 biskapi ar leelu pulku zittu Kattolu basnizas-kungu, kas par fwehteem isteikuschi tohs 26 mohjektus, kas Japanè nokauti tappuschì. Tad arri farunnajuschees par to, fo lai darra Pahwestis schinni gruhtà behdu laikà, fur Italia winna semmi un nu arri Rohmu gribb panemt un zelt par Italias galwas pilfatu. — Napoleons sawu lihdschinnigu weetneeku atkal nosuhtijis us Rohmu un pawehlejis, dauds masal saldatu Rohmà turreht, nekà winsch lihds schim bij turrejis. — Garibaldi taggad skaidri israhdijs, ka bes winna sinnas tas Italeeschu pulzinsch eelauses Gistreikeru dokà, un ka schis to itt nebuht ne gribboht, ka tahdus oplamus grehka darbus darroht. — Kehninsch Wiktors no Neapeles atkal pahrnahzis Turinè, un ir Prinziis Napoleons pahrnahzis Parisè.

Belgias teizamais wezzais Kehninsch Leopolds I. ar Deewa paligu atkal weffels palizis,

un wiffa winna walfts ar leelu preeku un teilscha-
nu Deewom par to pateiz. Bezgam wihrum dak-
teri 3 reises greesufchi un isnehmufchi almentinus
no puhfchla. Zeetis un iszeetis ar pasemmigu un
spehzigu garru wifseelafas fahpes.

Montenegras kalnu-landis taggad breef-
migi karro ar Turkeem. Schee ar leelu spehku ee-
lausufchees wiinu kalnds, kalnu-landis dikti
spaida un dascha itt nikna kaufchanas tohs fakah-
wufchi. 1ma Juhni Turku Generals Osmans
Pascha ar 6 batakonehm un 4 batterijahm un
Mihlihtscheem kahdu zeemu pohstijis. Rahzis Mon-
tenegras leelskungs ar 8—10 tuhft. paliga, bet
ohtrs Turku Generals kalnds bij nolizzis labbu
spehku. Kalnu-landis nu gan par warru duhfchigi
un pastahwigi usfrehjufchi Turkeem kalnds, tohs
Mihlihtschus gan aisdinnufchi, bet Turku spehfs
stipri turrejees un winnejis. Kalnu-landim bij
jabehg. 4—600 nokauti ja-atstahj us platscha lihds
ar dauds karra-eerohtscheem. Turkeem tillai 25
effoht noschauti un 113 fashchauti tappufchi. 3fcha
Juhni atkal kalnu-landis fakahwufchi Turkus, bet
zitta weeta no Derwifcha Pascha leela kaufchanä tai
pascha deenä fakauti tappufchi. Abbeem krittufchi
dauds kaufchu, Turkeem 2 pallawneeki un zitti wirf-
neeki. 5ta Juhni atkal 5 stundas effoht nikni kah-
wufchees un Turki ar sturmi panehmufchi tahs wee-
tas, kur Montenegras leelskungs bij apzeetinajees.

Amerika. Mejika Sprantschi nu kahwu-
fchees. Birma kaufchanas Mejikas jahneekus ja-
kahwufchi; ohtra kaufchanas 10 tuhft. Mejikas
faldati 8 juhdses no galwas pilfata Sprantscheem
effoht usbruffufchi un 300 Sprantschus nokah-
wufchi. —

Seemet-Amerika kahdas weetas wehrgu-
walfts uswarrejufchas eenaidneekus kahdas kau-
fchanas un tohs dsinnufchi pahr Potamakas uppi
un panehmufchi Bortrojali, tomehr ta itt leela kau-
fchanas, fo gaida pee Korintes, wehl naw bijuse,
jo abbi eenaidneeki wehl taifahs us to un fakrahj
wehl jo leelu spehku.

Amerika. Rakta, ta wehrgu-walstu spehfs
effoht iegahjis no Korintes un nogahjis us Rit-
montu, kur nu stahwoht 200 tuhftofchi un gat-
tawi us kaufchanohs.

S—3.

Par sirga lohpinceem.

Salam. falk. w. 12. 10. „Das taifnais gahda par
fawa lohpa dschwibu, bet to besdeewigu apschelto-
schana irr bahrdhiba.“

Arrajeem un semmes kohpejem gan neweens
lohps naw tik tohti wajadfigs un derrigs ka sirgs,
un tomehr schis lohpinfch tohp par wiffeem zitteem
wairaf wahrdfinahts un mohzihts. Zif dasch ne-
jehga sirgam fahnus itt jehlus nowiltfcho, tam
dauja par galwu jeb well ar rungu par ribbahm,
to aplam ahtri brauz jeb jahj — itt ka no pasau-
les gribbetu isfreet — uskrauj tam par dauds leelu
wesumu, jeb arri pee frohga durwim, woi arri pee
tufschas filles nabbaga lohpinam zaurahm deenahm
un naktim jafalst un baddu jamirft. Ja sirga loh-
pinfch mahzetu runnah, zif daschu reis winsch zil-
wekus Deewa preefscha par neschehligu mohziichanu
un wahrdfinafchanu apfuhdsetu. Bet tomehr Deews
arri sinn, kad schee brehz un nopuhfchahs par zeet-
firdigu zilweku neschehligem darbeem. Dasch us
tam warrbuht atbildehs: Appafs! woi tad pats
Deews naw lohpus zilweka warrä dewis? Woi
winsch now pawehlejis, lai zilweks walda par
fiwim juhra, par putneem appafsch debbes un par
wiffu semmi un par wiffeem tahrpeem, kas wirs
semmes leen? (1 Mohf. gr. 1, 26.) Gan teefa,
ka zilweka rohkäs ta warra dohta par wiffadeem
Deewa raddijumeem walidht un tohs preefsch fa-
was wajadfibas bruhkeht. Bet tas pats Deews
zaur sawu Dehlu mums fazzijis: Effet scheligi,
ka arri juhfu Tehws irr scheligs (Luhf. 6, 36.)
Deews, pats tas ihstenaiss schelastibas un mihle-
stibas-awots, winsch gribb, lai tahdu prahnu ne
ween zilwekeem parahdam, bet arri saweem lohpi-
neem, kas mums tik dauds labbuma darra. Un
woi naw ta muhsu paschu leelu leela fshahde, kad
fawus sirgus pee darba par dauds nomohzam, tohs
bendejam un kaujam? Kad sirga lohpinu no jau-
nahm deenahm labbi audfinahtu, to pareisi apfshphtu,
to ar prahnu brauktu un jahnu, to pee gruhsteem
darbeem par dauds ne nopuhletu — zif ilgus gad-
dus winsch tad warretu peetikf un lihds 60 gad-
deem dschwocht. Bet kur dabbusim tik wezzu loh-
pinu redseht! Zilweku zeetfirdiba, mantas kahriba
un ne-apdohmiba sirgu bes laiku wezzu, neschehzigu,
stihwu un aflu padarra. Wairaf irr tahdu firdfinau,

fas jaunās deenās pahrskreeti jeb pee gruhsteem darbeem par dauds nopubleti jaw 15tā gaddā wezzi un nespehziigi un itt rettu rettais lihds 25tam jeb 30tam gaddam peeteef. Tahds nopublehts un sabendehts sirgs ja-isdohd par neeka naudu, jaunš japehrk un par to aplam leela nauda jamakfa.

Zif dasch jaw 3 jeb 4 gaddu kummeku fahk aplam publeht un ar smaggu wesumu mohziht. Kummelam tad drihs panemm sakkumu un spehku us wiffu muhschu. Bet daschu reis arri wehl zitta nelaimē no tam zekahs. Saunš lohpiasch ar leelu wesumu eenemmahs drihs to nikki, nostahk un pehz wairs nēmas smaggu wesumu ne welk. Dasch fahk arri pehz tuffschā nostahk, kad jaw tahdu nikki eedabbuijs. Winsch nostahjahs, kad eedohmajahs, lai arri to sitt zil grib; kā ne eet tā ne eet. Nu fahk neprahctigi laudis ar lohpinu lihds nahwei fautees. Naw deesgan ar pahthagahm, fahk arri ar rikkeem un rungahm gare sirgu strahdaht. Bet neko ne lihds. Tahds par dauds nopehrts un sassis sirgs ne bihtahs wairs no pahtagas, itt kā besdeewigs zilweks, kas allasch pehreenu dabbuijs par to mas behda. Nu irr sirgam nikkis rohka. Un kas pee tam mainigs? Ikreis tik zilweka dumjiba un zeetfirdiba. — Dauds reis sirgus mohza, ja galwu ar grohschu woi eemaukteem weenumehr rausta, tā ka sirgam daschu reis paleef jehla mitte. Gan daschu reis labbi derr ar grohschu drufzin parausihk, lai peekuffis woi kuhtrs lohpiasch muddigaki skreij, bet dasch nejahga to tā eeraddis, ka winsch wiffu zekku grohschu kustina un sirgu rausta. Tapat arri sirgeem padarra kklus jehlus ar nelahdsigeem rikkeem un sahnus plikkus ar neleetigahm strengehnm. Sirga lohpinus arri aplam mohza tshiggani un maineeke; schee jahtoht ar peescheem jeb ar affahm naglinahm, kas pee sahbaekem peefistas, sirga sahnus uspumpuschus, jehlus un affinainus padarra. Bet ko fazzisim no kahsineekem un tirdsineekem, kas ar eesilluschahm galwinahm leelahs ar braukfchanu un to par jo leelu gohdu turr, ka warr zitteem garram aisbraukt woi aisjahk. Tahdi skreij tik aplam, ka bail irr skattotees un schehl to redseht, ka lohpineem ar pilneem johneem jafkreij. Tahda leelischana un skreeschana irr tiklai schuhpja un mulka darbi. Zif dauds fa-

maita labbus sirgus us weena brauzeena un sirga labbums nu irr us wiffa muhscha pagallam! Zif dauds jour tahdu aplamu braukfchanu rohkas un kahjas paspehle, azzis isdausa un galwu fatreez! Zif dauds grahwjds eeskreij un tur rattus woi kammanas falausa! Gan dasch pehzak fuhkajahs un buhtu pirkstods kohdis, bet nu irr par wehlu. — Ko fazzisim no tahdeem, kas lohpinu ar par dauds grehtu wesumu bende, kad firdsinsch pawairak nomohzihts ne spehj wairs wilkt jeb seemas laika mohjahs par kahdu plikku weetu? Lohpiasch gan welk zil spehdams, bet ne warr, jo par smaggi un zilweki ne palihds. Nu tik nostahjahs wibri — ihsti bendes un rasbaineeke — sirgam katrā puffē, un perr ka perr. Naw nekas. Satruhkst pahtagas. Bag, mehš tewi mahziim. Nu nodabbu labbas rungas jeb wabbas un schauj sirgam gare abbeem sahneem. Rabbaga lohpiasch kluhp un kriht, grohsahs un raustahs us weenu un ohtru puffi, bet schee tik dohd un dohd. Sabni tam sapumpst kā spilweni, ribbas paleef jehlas un affinainas un kad nu wiffadi isbendejuschees, tad tik beidsiht peepalihds wilkt jeb wesumu weeglaku pataisa. Woi sirgs naw Deewa raddijums, kam meesa un affins? Woi winsch ne sajuht sahpes tāpat kā zilweks? Tapehz, kas to kauj un wahrdsina, kas to neleetigi sitt un dausa, tas irr zeetfirdigs un neischehligs zilweks, tas wairak lohps un swehrs nekā sirgs.

(Turplikam beigums.)

Wehl stipraks.

Unguru karrā 1695 nomette Salschu printscha Augusta sirgs diwus pakawus. Sahdschā eejahjis winsch luhdse kalleju, lai sirgu aplaktoht. Kad pakawi bij gattawi, prinzis tohs pahrlausa bes kahda puhlina un nosweedis semmē fazzija: „Kas ta par dselji! Woi jums labbakas naw?“ Meisters atdarrija plattas azzis un sellis kalle zittus pakawus. Kad sirgs bij aplalts prinzis par aplakfchanu diwi dahlderus eedewis, jaw gribbeja prohjam jahk, kad kalleja sellis luhdse, lai pagaidohk; jo gribboht dahlderus prohweht. „Kas tas par flittu fudrabu,“ fazzija sellis un falause dahlderus

tschetrös gabbalös. Brinzis isbrihnejahs pah
tahdu spehku, dewe meisterim 4 dahlderus un neh-
me selli sewim lihds. J. R.

Smeekti.

Pee Bruhschu Rehnina Wridrika ta Leela apfuh-
dseja kahdu wirsneeku, ka bes iswehleschanas us
jakti eimoht. Kad kahda deenâ munsterejoht schis
wirsneeks ar saweem saldатеem Rehninam garram
gahje. Rehninisch pee-eet pee wirsneeka un fakka:
„Mans Deews! marscheere jel pareisi! Tu mar-
scheere tâ, itt kâ tu fakkim pakkal tezzetu! Us jakti
tu aismirsti pawissam deenesti!“ — Schi Rehnina
pahrmahzischana bij wairak wehrta, nekâ leela
strahpe, ko pehz likkumeem bij pelnijis dabbuht.

—D.

„Zehkab! klausees, ja tu manni buhtu prett
scho lohku nosittis, tad tewi teescham tur buhtu
noslihzinajis, tur sehni fakkenus slihzinaja.“ Tâ
sauze kahds kungs us sawu kutscheeri, kas ahtri
par mescha zekku skreedams rattus opgahse un kungu
pee kahdas egles peespeede. „Kad juhs, zeentig
schehligs tehws,“ atbildeja kutscheeris pasemmigi,
„manni buhtu noslihzinajusch, tad es buhtu juhs
pee teefas apfuhdsejis. E. R.

Weenam reisneekam, kas masâ frohgâ pa nakti
gulleja, praffija frohdsineeks no rihta, kâ winsch
gullejis. „Al mihtais frohdsineek, es labbi no-
gulleju, bet tatschu daudsreis labbak, nekâ tahs nab-
baga blaktes. Tahs gan naw wissu nakti ne sa-
was azzis aisdarrijuhsas.“ G. S.

Zaunas grahmataš.

Awischu nammâ un pee grahmatu pahrdewejeem
warr dabbuht pirkt:

(Brasche) **Zhsa pamahzischana Ratwee-
scheem**, kas sawu wallodu labbaki grihb pah-
sibt un par labbeem rakstijateem palikt. Maksa
20 kap.

(Brasche.) **Breckschshimju krahjums** raksti-
tajeem. 30 kap.

(Berent) **Bes makfas effat dabbutusch, bes**
makfas dohdat to arridsan. 10 kap.

(Conradi) **No Kanaânas jeb Zuhdu sem-
mes.** 15 kap.

(Ulwerfeld) **Swehtdeenas Behteris** 6 kap.

— **Rizzinahts behrens.** 10 kap.

(Hugenberger) **Leelais Kristaps.** 5 kap.

(Kählbrandt) **Oberlina dschwoschana.** 10 kap.

(Pauffler) **Erdmanna swehtki.** 15 kap.

(Schmidt) **Edohles Kahrta** farunnaschana ar
jaunekkeem. 20 kap.

(Schulz) **3 Vantfahrtes**, iflatra maksa 15 kap.

— **Awrikas un Australias** lantfahrte, maksa
20 kap.

— **Asias un Amerikas** lantfahrtes iestahsti-
schana. Iflatra maksa 25 kap.

— **Basaules stahstu-grahm.** 60 kap.

(Ulmann) **Kahdas sinnas** par to, ko pee deb-
bes redsam. 10 kap.

— **Birma Mohsus grahmata.** 40 kap.

(Wilvert) **Kuhms paschâ laikâ.** 6 kap.

Pee J. W. Steffenhagen un dehla dabbutamas
schis grahmatas:

Kaimina namš. Scho stahstu mahjas fainneekem
fagahdajis R. Schulz, Zeligawas Lotw. pilfata
mahzitajs. Maksa eeseeta 30 kap. f.

Gohdigais Wridolins un nelectis Didrikis.
Stahstis, kas wezakeem un behrneem par mahzibu
derr, no Wahzu wallodas pahrtullohts no
P. Seewald. Maksa eeseeta 30 kap. f.

Zauki stahsti pahr dabbut un fweeschahm semmehm,
no J. Friedemann. (Tâ klahrt trihs ar behrwehm
ispuschfotas bildes.) Maksa eeseeta 40 kap. f.

Kurjemmes stahstu-grahmata jeb tahdu leetu is-
stahstischana, kas wehrâ leekamas un Kurjemmē
notiftuschas, no wezzeem laikem lihds muhsu dee-
nahm. No R. Schulz. Maksa eeseeta 30 kap.

Uwischu

peeliffums.

Missiones

sinna s.

Nr. 11.

1862.

Zaunas sinna s.

Schweizerufemme. No Bahseles leela missiones namma, kur pehrn leelus swehtkus no-fwinneja, starp zittahm preezigahm sinnaahm arri fchi behdiga wehsts atskanneja, ka Bahseles missiones nams pee 147 tuhft. prankus parrada esfoht zaur to, ka isdohschana leelaka atgaddijusees nekä eenemshanas. Iir gan jaschehlojahs, ka tä eet, un rahdabs, ka zittäs weetäs naw labbaki ar to leetu. Bet kas nu deenäs buhs ar teem parradeem? Debbes walfstibas uszelschana un ustaisischana buhs deenäs gattawa; bet parradi leeli un wehl nemakfati. Kas tohs milsonus tad lihdsinabs? Woi laus tee pasauls behrni, no kam ta nauda warrbuht tappinata, to leelu rehkinumu no parradu grahmatas bes naudas dsehst? Ne tizzu! Tadeht gan Uwischu lassitajeem un missiones draugeem ne waijag sawu artawu atrout no missiones teizama darba; bet labprahst sawu dahwanu doht, lai missiones parradu pulks warretu masumä eet, un debbes walfstiba wairumä; jo mehs taggad ikdeenas tehws muhsu skaitam: „Lai nahf tawa walfstiba!“ un paschi pee winna nahfshanas wirs semmes ne gribbam neta peepalihdseht.

Riht-India atkal Kristus tizzigus negantigi waijajoht. Rahds Sprantschu wirsneeks no turren rakstijis, ka tur weenu rihtu Barijas pilfatä 500 kristitus zilwekus atradduschchi par ohglehm fadedsinatüs. — „Tanni 11tä Janwari mehs usnehmam sawä fargaschanä, tä rakfia wirsneeks, — 50 pufsdugguschas seewas un behrnus, kas bija no paganeem waijati un mohziti. — Behz tam diwi deenu laikä irr 200 zilweki ugguni sawu nahwi us breefmigu wihfi atradduschchi; jo tur waldischana pawehlejusti wiffus kristitus zilwekus, kam wiffseem sihmes pee gihma effoht, nonah-

weht. — Breesmigi laudis, kam wehl Kristus ewangeliums naw par kahju spihdelli un zetta gaischumu.
G. F. S.

XLVIII. Par Deewa walfstibu paganu starpä.

12. Labradorore.

(3.)

(Skattees Nr. 10.)

Desmits gaddi nu bij pagahjuschchi, kamehr tee brahsti pee Labradores paganu atgreeschanas strahdaja; tad tä notikke, ka wiffa ta preeziga zerriba, ar ko jaw dohmaja scho swehtu darbu lihds gallam iswest, atkal fahze sust. Ap 1782 gaddu Labradoreschchi pirmo reisi, kamehr missionari ap winneem puhlejabs, eefahze tahs no Gulendereem usnemtas weetas schinni semmē apmekleht, kas wairaf prett deenas-widdu stahw. Weens no teem, Taglawinas ar wahrdu, kahdu kristitu Labradorectu Abraamu bij peerunnajis, ar winnu Schatolei pilfatu apmekleht, kur dauds Gulenderu dshwoja. No turren atnahkuschchi atpakkat, tee stahlija saweem brahteem, ka Gulenderu wirsneeks ar leelu preeku kristitus Labradoreschus redsoht un wehlejoht, lai wehl wairaf tahdu winnu apmeklejoht. Ifkates no winneem effoht dabbus plinti, schaujamo pulweri un lohdes, arri winnu seewas effoht apdahwinatas, un ehdama effoht papilnam bijis. Zaur tahdeem stahsteem tee lautini wiffi tikke samuffinati, wiffi nu gribbeja pee Gulendereem eet; neklausischana un stuhrgalwiba nu darrija teem missionareem dauds behdas. Pa welti tee tohs atgahdinaja, ko paschi pee sawas kristischanas bij apnehmuschees un fohlijuschchi, ka gribboht Jesu ween mihtoht un pee tahs draudses to tizzigu palikt un saweem mahzitajeem paklausiht; pa welti tee parahdija, zil breefmu un

behdu pee meefas un pee dwehseles tahdâ garrâ zekkâ winneem draudeja; pa welti pats Deewâ Kungâ winneem parahdija, ka tahds zelsch tam nepatihkoht, jo bads zehlahs un 3 juhdses no Râines kahda dshwojama ehka ar sneegeem tâ tikke apbehta, ka 21 zilweks të nonihke. Wiß tas bij pawelti. No wiffahm trim missiones-stanziahm nahkamâ waffarâ lihds 200 Labradoreeschu taifijahs pee Gulendereem eet; tur winni wiffu seemu dohmaja palikt, labbi pee-ehstees un plintes, tabaku un gittas leetas andeleht.

Tâ nu ar teem stuhrgalweem bij japazeeschahs; tee missionari arri fweeschumâ par teem gahdaja; tee rakstija grahmatu pee ta Gulenderu wirsneeka un to luhdse, par teem aiegahjuscheem Labradoreescheem luhkoht un tohs apkohpt. Bet tai paschâ gaddâ jaw zitti no teem aiegahjuscheem atkal atgreesahs. Taggad tee gluschi zittadi runnaja. Winni ar Gulendereem un Sprantscheem bij fanihduschees un schee bij draudejuschi tohs noschaut. Preeksch kahdrem mehnescheem atpakkat tee bij fazzijschi: tee Giropas laudis, kas prett deenas-widdu dshwo, dauds labbaki laudis irr pahr jums; tee mums dohd papilnam ehst! — Taggad winni fazzija: Juhs effat to Innuischu (tâ winni paschi fauzahs) ihsteni draugi, mehâ negribbam wairs juhs atstahht. Dauds behdu un breefmu, dauds grehku kahrদিনাশানু tee nabbadfini bij redsejuschi, par fo teem missionareem gan bij fo nopuhstees. Tomehr zaur tahdu nelaimi Labradoreeschu prahts, kas eepreekschâ bij dsinnees Gulenderus un Sprantschus apmekleht, aprimme us kahdu laizinu, wiffuwairaf arri tadeht, ka missionari no Enlantes papilnam dabbuja plintu un pulweru, teem paganeem pahrdohht; jo scho leetu labbad tee wiffuwairaf bij dsinnuschees pee Gulendereem.

Tikko schi leeta ar Deewa paligu bij beigta, tad jaw zehlahs jaunâs behdas un eemesli, kas to missiones darbn aplaweja. Ta bij wiffuwairaf to Angokoku jeb burwju naidâs prett kristiteem. Schee pee sawahm aplamahm lehmoschanahm arri Jesus swehtu wahrdu sawâ muttê nehme un zaur to dauds, kas jaw bij esahkluschi atgreesstees, peewihle un samuffinaja. Tad arri wehl par leclu eemeslu bij paganu nejauka mohde, ka weens wihrs diri un wairaf seewâs peenehme. Pee winneem tahds ween irr teizams wihrs, kas

lâ darra, un kad kahdam laimejahs laiwu no Giropas meistera taifitu turreht, tad jaw gohda pehz tahdam waijadseja wiffamasaf tschetras seewâs turreht. Tê nu teem missionareem atkal gruhti bij jazihnijahs un japazeeschahs, karsti jaluhds un stipri japastahw pee sawa Kunga. Zaur wiffahm schahm leetahm winnu pulzinsch mosumâ gahje un ap 1800 gaddu par wiffahm trim missiones stanziahm tiklai bij 228 Labradoreeschu, no kurreem tiklai 110 bij kristiti. Bet no jauna Deewa Gars tohs laudis pamohdinaja ap 1804 g.; wiffâs treijâs stanzias ar preeku to warreja manniht. Dauds no teem, kas jaw bij kristiti, eefahze pahrmekleht sawu dshwofchanu un nahze un ar gauschahm affarahm fuhdseja sawns grehkus. Zitti no teem missiones paligeem, kas no pascheem paganeem bij peenemti, wiffuwairaf peepalihdseja pee draudses uskohpichanas; dauds bij tahdu, kas atkal missiones stanzias apmettahs un swehtu kristibu luhdse. Wiffu to Labradoreeschu dshwofchana taggad liklahs sawada paliklusi, un arri tee, kas wehl pagani un labku gabbalu tahlal dshwoja, peenehme kristitu lauschu buhschanu. To ihvaschi zitti brahti dabbuja redseht, kad 1811 g. tahdu zellu brauze to semmi ismekleht; wiffur pagani tohs ar leclu gawilefchanu uenehme. Tâ nu warreja zettortu missiones stanziu uenemt, fo tak pehz gaddeem, prohti 1830 g. ustaisija un Ebronu sauze.

1836 g. atkal dauds schehlabas atskanneja no Ebronos un Zerribas-leijas. Missionari rakstija: „Labradoreeschi gan apmekle muhsu sa-eeschanas, bet winnu sirdis, kâ bijuschas, irr aufkas un nomiruschas grehkos. Wiffuwairaf tee jaunee laudis irr bes dshwas Deewa-atshichanas un tizzibas. Par to mums gan lehti janoschekhojahs. Winnu tautas beedri, kas no mums prett deenas-widdu dshwo, un wehl naw atgreessti, ar kurreem muhsu laudis beesaki sa-estahs, winneem jo wairaf par kahrদিনাশানু un pohstu.“ Atkal gaddu pehz tam wiffâs tschetras stanzias gruhti tappe peemekletas ar baddu, flimmibahm un pasaules-leeleem pellu barreem, kas wiffu ehdamo awehde. Tai paschâ gaddâ Janwara mehnesi par wiffu Labradori wiff gaisâ parahdijahs farkana, itt kâ debbes pilnâs leesmâs degtu. Wehl kahdu pahri mehneschu agrak nedstredhts trohknis va gaisu rihbeja un semme stipri trihjeja. Schahs leetas Labradorree-

scheem atgahdinaja ta Kunga atnahfschanu us pafstaru teefu, nu daschs nu isbihjees praessija: woi esmu gattaws nahlt ta Kunga preefschâ? — Labbafas sinnas dabbuja taggad dsirdeht. 1838 g. jaunu basnizu Ebronê eeswehtija, un tai paschâ deenâ weens pee-audsis pagans un nezil ilgu laiku pehz wehl feschi sw. kristibu dabbuja. 1839 g. atkal Zerribas-leijâ bij leela dwehselu pamohdinafschana; ar preeku missionari redseja, ka sliktâ laikâ mahtes wedde sawus masalus behrnus us fshohlu, tohs us saweem pletscheem nesdamas, jo daschi behrni, kas wehl ne bij tshetrus gaddus wezzi jaw dsinne fshohlâ. Pee-augufchi laudis sawas mahjâs turreja rihtôs un wakkarôs pahtarus, un Aprila un Meija mehneschôs, kad tai mallâ fneegs wairojahs un ar leelabm kuppenehm apfegg lauschu buhdinas, kas dsikli semmê eeraktas, tad is teem dsikumeem atskanneja preezigas dseefmas, fo schee laudis lohti mihlo, par slawu tai Deewa mihlestibai, kas tohs bij isglahbust no paganu tumfibas. —

(Turplikam beigums.)

Jannas sinnas par Ceipzigas missiones beedribas darbu Indias semmê.

(Skattees Nr. 10.)

Kad wissas sawas leetas bijam salassijufchi un faktahwufchi, tad eekahpam laiwâs; laiwineeki muhs ahtri peewedde pee mallas; kahdus 12 fshohlus no mallas laiwâs apstahjahs un laiwineeki muhs us rohlahm isneffe no laiwahm us fauso semmi. Rohrtelis man nu nebija jamekle nekahdâ trakteeri, bet muhsu mihlâ missiones nammâ, kur dsihwo Kremmera brahlis, muhs jaw sagaidija mihlee draudses un tizzibas brahli. Kahdu laiku piljatâ ismeklejuschees mehs nahzam pee muhsu mihlas Lutteru basnizinas un dsirdejam, ka arri missionas Kremmers netahlt no turrenes dsihwojoht. Mehs tad drihs eerahzam kahdâ fehtâ, kur dauds lohti un pukles auge un kur bija kahds sems, bet deesgan leels namâ; tas bija muhsu missiones namâ. Kremmers un winna gaswascha ar leelu preeku muhs fanehme un mehs ne warrejam beig Deewu slaweht un teikt, kas til ihfâ laikâ muhs pa leelo juhru bij waddijis! — Madrase irr leelu leelais pilfatâ ar 700 tuhft. eedshwotajeem. — Wissuleelafais pulks gan irr pagani, bet tur arri

dsihwo kahdi tuhftoschi kristigu lauschu: Kattoli, Galenderi un Lutteri. Pee muhsu Luttera draudses gan preeksch kahdeem 50 gaddeem peederreja kahdi 2 tuhft. no Indias atgreesteem paganeem; bet kad kahdu laiku Lutteri jaunus missionarus ne fuhstija us Indiu, tad tee dewahs zittâs draudses eekschâ, gabje pee Galendereem un Kattokeem; ta pee muhsu draudses taggad tiklai kahdi simti peeder. — Missionas Dederleins tad arri stahsta, kahda ta Lutteru basniza Madrasê un kâ tur eet ar Deewakalvoschanu. Kad mahzitajs pee basnizas atnahlt, tad schlesteris nahlt pretti; winsch irr gehrebes gorrôs baltôs swahrkôs; gehrb-lambari mahzitaju sagaida fshohlmeisteris; basnizâ irr arri masas ehrgeles us klaweera wihs spehlejamas; dseedahnt muhsu atgreesti paganu brahli dseedâ preezigi un fskaisi; tahs dseefmas irr tahs paschas, kas muhsu dseefmu-grahmatâs irr, us Tamuleeschu wallodu pahrtulkotas; arri tee meldini irr tee paschi, tiklai tee Tamuleeschi winnus grohsa bischliht pehz sawas mohdes. Basniza irr fskaisa tilpat no eekschpuffes, kâ no ahrypuffes; winna irr tshetrlantiga, ar trihs durwim; basnizas widdâ irr ustaititi pihlari, kas to juntu nefs; kanzele irr no kohla un smukli taifita. Wissa basniza ar kalkeem irr smukli iswitteta un tahs seenas isfkattahs til spohschas, ka jadohma, ka buhtu no balta marmora almina taifitas. Kad Dederleins pirmu reis basnizâ bija eegahjis, tad tur kahds simts lauschu bija fanahjis. Papreeksch winni dseedaja, tad Deewu luhdse, tad tizzibu apleezinaja, kâ jaw mehs arri iswehtdeenâs darram. Tai laudis warroht labbaki saprast tahs fwehtas Deewa mahzibas, — tad missionaram Kremmeram irr ta mohde, ka winsch paschâ spreddiki arri aprunnajahs ar laudim. Winsch praessa woi irr saprattuschi, un kad kas fo ne irr saprattis, tad winsch gaischi isfkaidro; arri kad pee altara winsch aprunnajahs ar behrneem, tad ne tiklai tee behrni atbild, bet arri pee-augufchi laudis to turr par leelo gohdu, ka warr sawu tizzibu apleezinahnt un lahpraht grihb pee-augt tizzibas atfshschanâ.

R. B. u. A. B.

Sluddinaschanas.

Widreifeschanas deht manni nammi, kâ: Paleijas eelâ Nr. 38, un Skrihwera un Dohbeles eelâ Nr. 12, un arri weena bohte appakich bohtu-rindahm Kollona-

dehm), lehti tohy pahrdobti. Klastakas sianas warr dabbuht taant paschâ behtê pee **Jakobsohna**, blakam Pariginam. 2

Winnu-dsiju pahrdohschana

Kengeragga pabrihki no wiffadeem nummureem un fortehm preefsch apgehrba, tibfleem, maifeem u. t. j. pr. irr Rihgâ unngk eelâ Nr. 21. teescham prettim bekkeram kallbrenneram, kur pa namma durwim ja-ee-eet, un pahrdohschana irr appalschejâ tahschâ pa labbu rohku pee 2

R. John Hafferberg.

Us pawehleschann ta augusta Kursemmes Gubernatera lunga no 16. Aprila f. g. Nr. 3016 **Baufkas Magi-frata teefa** zaur scho wisseem sinnamu darra, fa tahs siblas-naudas weeta no dauds Bauflas lohmawneem isdohtas naudas-sihmes libds 1. Septemberim schi 1862 gaddâ ja-cemaina un ja-isnihzina, un tadechl tee, sam schihs naudas-sihmes wehl buhtu, zaur scho teef us-faulti, tahs paschas libds preefschrafsittam, tas irr is-flehgschanas terminam, teem isdewejeem dehl eemainischanas peenest; jo tahs sihmes, kurras libds schim terminam ne buhs peenestas, tays kâ negeldigas un isnihzinatas usskattitas, un fa pehz schi termina prett faidru naudu wairak ue tays eemainitas. 2

Baufkas Rahtusi, 10tâ Maiji 1862.

(Nr. 1105.)

Sekretehrs Senkhusen.

Kad par to alstaktu mantibu ta nomirruscha **Peenawas** meschafarga **Rindraku Zanna Paikula** no Peenawas pagasta teefas konfurse s'reesta, tad tohy azaur scho wiffi winna parradu praffitji usaizinati, ar

fawahm praffifschanahm libds **21mai Zuhna deenai f. g.** scheid peeteiltees, jo wehslafi neweens wairis ne tiks klauflits. 2

Peenawas pag. teefâ, tai 25tâ Maiji 1962.

(Nr. 629.)

Peefehdetais A. Blahm s.

Teefas = s'frihweris Berh.

Zaur scho sinnamu darra, fa es no 1ma Janwara schinni gaddâ to ziggaru un tabaka pabrihki, kas libds tam laitam **P. G. Hannemanna** kuugam peederreja, esmu uenehmis. Es zihfstejehobs, labbu prezji par wiss-lehtaku malku atlaist, un luhdsu wiffus lohpmannus un smehketajus pee mannis pirkt. 2

Adolph Kleinholz.

Lohpmanna wahrds: **P. G. Hannemann**, Rihgâ, masâ Kaleija eelâ, Nr. 25.

Kanngisera eelâ, Nr. 13., tohy nams ar wiffahm pee tabm peederrigahm ehkahm un prahwu dahrsu pahrdohs. Arri turpat weenus kurwju = rattus un reis-britschku warr lehti dabbuht pirkt. Klastakas sianas tai paschâ namma pee **Jordana**. 1

Rohkas dsirnawas

pawiffam no kanfetas dselses un tebrauda taifitas, ar fo weens pats zilweks pa stundu warr puhru putraimu jeh puhru miltu samalt, dabbujamas par 35 rubleem pee **P. van Dyk**, 3

Rihgâ eelâ Kalej = eelâ, Nr. 11., Hartmeyera namma.

Turpat arri warr dabbuht pirkt: **kullamas maschines, ekelu maschines** un zittas pee laufu-lohpschanas derrigas maschines un rihk no **Carlante s.**

Labbibas un prezju tirgus Rihgâ tai 2. Zuhni un Leepajâ tai 2. Zuhni 1862 gaddâ.

Maffaja par:	Rihgâ.		Leepajâ.		Maffaja par:	Rihgâ.		Leepajâ.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Ischetw. (1 puhru) rudsu 220 libds	2	30	2	30	1/2 puddu (20 mahrz.) dselses	1	—	1	15
1/3 " (1 ") sweeschu 350 —	3	75	3	40	1/2 " (20 ") tabaka	1	25	1	40
1/3 " (1 ") meeschu 150 —	1	60	1	90	1/2 " (20 ") schlihtu appinu	—	—	3	—
1/3 " (1 ") ausu . 130 —	1	35	1	20	1/2 " (20 ") schah. zuhku gall.	—	—	—	—
1/3 " (1 ") firnu . 225 —	2	60	2	50	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	40	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu mitt.	2	40	2	25	1/2 " (20 ") bralka linnu	1	20	1	20
1/3 " (1 ") bihdelet. 3 " —	3	25	3	25	1 muzzu linnu fehflu . . . libds	—	—	—	—
1/4 " (1 ") sweeschu mit.	4	50	4	—	1 " flku . . . 850 —	9	—	7	75
1/3 " (1 ") meeschu putr.	2	90	2	90	10 puddu farkanas fahls . . .	6	—	—	80
10 puddu (1 birkawu) seena . 450 —	5	—	—	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	5	75	—	80
1/2 " (20 mahrz.) sweesta 460 —	5	—	3	20	10 " " smalkas " . . .	5	75	—	80

Rihgâ atnabufchi 523 fuggi un aisgabjufchi 364 fuggi; Leepajâ atnabufchi 85 fuggi, aisgabjufchi 81 fuggi.